

Název programu	Co dělají knihovníci?
Název cyklu	Dům plný informací
Vypracoval (a)	Projektový tým
Anotace	Cílem besedy je přiblížit žákům práci v knihovně. Kde všude mohou knihovníci pracovat a co se učí ve škole? Beseda je součástí předmětu Příprava na volbu povolání.
Cílová skupina	7. – 9. ročník
Časová dotace	60 – 90 minut
Potřebné čtenářské dovednosti (porozumění textu, rychlost)	<ul style="list-style-type: none"> - Pracuje s obrazovou informací - Čte delší texty a dokáže z nich vyvodit informace - Dokáže k přečtenému uvést příklady z reálného života - Diskutuje nad textem
Osnova programu	<p>Úvod</p> <p>Úkol – jak vypadá knihovník</p> <p>Diskuze nad obrázky fiktivních knihovníků</p> <p>Úkol – diskuze nad filmy s knihovnickou tematikou</p> <p>Diskuze nad obrázky reálných knihovníků</p> <p>Úkol – co dělá knihovník + diskuze</p> <p>Okénko do historie</p> <p>Návrat do současnosti</p> <p>Hudební ukázka + diskuze nad textem a pojmy</p> <p>Úkol – ideální knihovník</p> <p>Úkol – co by měl knihovník umět</p> <p>Závěr</p>
Vzdělávací oblasti	<p>Jazyk a jazyková komunikace</p> <p>Člověk a společnost</p> <p>Výchova demokratického občana</p>
Klíčové kompetence	<p>K učení</p> <p>Komunikativní</p> <p>K řešení problémů</p> <p>Pracovní</p>
Průřezová témata	
Úprava pro handicap	<ul style="list-style-type: none"> - tělesný handicap - zrakový handicap - mentální handicap

Potřebné pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - text + obrázek knihovníka ze Zvěřovky - obrázky různých představ knihovníka - obrázky reálných knihovníků - soupis činnosti knihovníka - píseň J. Nohavici - Knihovník - ukázka klínového písma
Speciální pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> - text písně J. Nohavici ve zvětšeném písmu i v Brailleově písmu - klínové písmo (černotisk i hmatové) - modelovací hmota a dřívka
Použitá literatura	<p><i>Knihovník</i>. [online]. [cit. 2010-08-26]. URL: http://ankh.ic.cz/postavy.php?meno=knihovnik.</p> <p><i>Flinn Carsen – Návrat do dolů krále Šalamouna</i>. [online]. [cit. 2010-08-25]. URL: http://rajforum.com/viewtopic.php?t=8574-Flinn_Carsen.</p> <p><i>Giacomo Casanova</i>. [online]. [cit. 2010-08-26]. URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Giacomo_Casanova.</p> <p><i>Jiří Mahen</i>. [online]. [cit. 2010-08-26]. URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Mahen</p> <p><i>Jaromír Nohavica - Knihovník</i>. [online]. [cit. 2010-08-26]. URL: http://www.nohavica.cz/cz/tvorba/archiv/knihovnik/knihovnik.htm</p>
Přílohy	

Průběh programu

Úvod: Přivítání s dětmi, představení se, stručné seznámení s tématem.

Úkol – jak vypadá knihovník?

Jak si představujete knihovníka? Děti říkají své představy. Diskuze s lektorem, jak asi vypadá takový knihovník.

Diskuze nad obrázky fiktivních knihovníků

Lektor má nachystaných několik (fantasy) obrázků, vždy ukáže a popíše obrázek a diskutuje s dětmi nad samotným obrázkem.

Obrázek fantasy knihovníka (orangutan s velkou knihou na stojanu, obklopen starými knihami - popis obrázku + přečtení ukázky textu k obrázku.

zdroj: <http://ankh.ic.cz/postavy.php?meno=knihovnik>

Tak takto vypadá knihovník ze Zeměplochy, od anglického spisovatele Terryho Pratchetta. Při jisté magické nehodě, která je popsána v knize Lehké fantastično, se změnil v orangutana a rozhodně netouží po změně zpátky na člověka. (Může se krátce popovídat o spisovatelích).

Další obrázky např. knihovník jako obrýlená osoba válející se mezi knihami, nebo šílený mladý muž, který neumí ani kopírovat materiály, toto je třeba ideál pro dívky nebo pro kluky - obrázek krásných mladých dívek a obrázek mladého krasavce,...).

Takto nám knihovníka představují filmaři.

zdroj: <http://rajforum.com/viewtopic.php?t=8574-Flinn Carsen>

Lektor shrne o čem film je: Flynn Carsen je známý knihovník. Poté co náš knihovník již jednou zachránil lidstvo, leží osud světa opět na jeho bedrech. Kromě toho ještě hledá posvátnou knihu krále Šalamouna a řeší tak velkou záhadu světa.

Úkol – diskuze nad filmy s knihovnickou tematikou:

V jakých filmech se objevuje tematika knihoven? (Indiana Jones, Krotitelé duchů,...)

Diskuze nad obrázky reálných knihovníků

Lektor pokračuje již s reálnými obrázky skutečných knihovníků.

Obrázek Casanovy + povídání o něm.

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Giacomo_Casanova

Giacomo Casanova (2.4. 1725 v Benátkách – 4.6. 1789 v Duchově)

intrikán, špión a diplomat je především známý jako dobrodruh a muž, jehož vlastní jméno je synonymem pro svůdce. Poslední roky svého života strávil jako knihovník na zámku hraběte Valdštejna v Duchcově v Čechách.

Obrázek Jiřího Mahena + povídání o něm.

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ji%C5%99%C3%AD_Mahen

Jiří Mahen, vlastním jménem Antonín Vančura, (12. 12.1882 v Čáslavi – 22.5. v Brně), český básník, novinář, dramaturg, knihovník, režisér a divadelní kritik

od r. 1921 působil jako knihovník, podílel se na vybudování městské knihovny v Brně, která nyní nese jeho jméno.

samozřejmě lze použít i jiné knihovníky

Úkol – co dělá knihovník + diskuze:

Co myslíte, že knihovník dělá?

Děti říkají, co si myslí, že knihovník dělá.

Lektor shrne návrhy dětí a případně doplní, pokud něco nezaznělo.

- zajišťování chodu knihovny
- organizování knihovního fondu v knihovnách s lokální i regionální působností
- pořádání katalogů podle standardů a stanovených metodik
- reviduje knihovní sbírky a zajišťuje vnitrostátní meziknihovní služby v knihovnách
- provádí knihovnické a bibliografické, referenční a informační služby

Okénko do historie

Nejstarší knihovny Babylónie a Asýrie, hliněné destičky, v hliněných destičkách nejen knihy ale i katalogy a každá kniha měla vytlačený nějaký znak místo razítka nebo ex libris – ukázat klínové písmo (možnost vytvořit z klínového písma do plastelíny několik znaků).

Takto ve středověku, knihy ručně psané, na stojanech, bohatě zdobené, písmena okrasná, stránky nalinkované, psáno krasopisem – co to je?

V knihovnách se knihy upevňovali k regálům řetězy, na regálech se i četly. (Lze doplnit obrázky s ukázkou ručně psaného textu, popř. knihovny, či dobovými obrázky).

Návrat do současnosti – jeden známý zpěvák byl také knihovník (v 70. letech).

Obrázek J. Nohavici + popsání obrázku + povídání o Nohavicovi a jeho životní etapě knihovníka.

zdroj: <http://www.nohavica.cz/cz/tvorba/archiv/knihovnik/knihovnik.htm>

Úkol – hudební ukázka s diskuzí nad obsahem textu a pojmy:

Puštění hudební ukázky + rozdat text písně, nezapomenout na Braillovo písmo či velký tisk pro slabozraké.

Povídání si o obsahu písně, případně vysvětlení některých pojmů z textu písně (např. co je to BIS, co MDT apod.

VYSVĚTLIVKY :

T9 – platová třída

Fénix – bájný pták, jež vstává z popela

Fén – nebájný vysoušeč vlasů

MDT – zkratka pro Mezinárodní desetinné třídění – zoufalý pokus o přehledné uspořádání knih podle obsahu

Korn (Jiří) – stále populární kolega zpěvák, kterému jsem v roce 1976 nabízel svou píseň Dívka s velkýma očima a která se mu po právu nehodila do repertoáru

Artemis – krásná bohyně s lukem a šípy

BIS – zmíněná bibliograficko – informační služba.

Přečtení textu, co řekl J. Nohavica o povolání knihovníka: „*Být knihovníkem to není jen půjčovat detektivky a zamilované romány zpoza pultu, vyhledávat neexistující články v novinách, dělat čtenářské besedy o Babičce Boženy Němcové pro zrudělé páťáky, zakládat (ještě za starých časů) knižní lístky do obálek, děsit se stěhování skladů a malování čítáren, to není jen s tužkou v ruce piplat se s revizí knižních fondů, vědět o čem je Sinuhet, o čem Exuperyho Citadela, a o čem Světlé Kříž u potoka - to je hlavně s knihou v ruce potkat se s druhým člověkem.*“

zdroj: <http://www.nohavica.cz/cz/tvorba/archiv/knihovnik/knihovnik.htm>

Úkol – ideální knihovník:

Jaký by měl být knihovník?

Děti říkají, jaký by měl být knihovník, lektor případně doplní, co ještě nezaznělo.

- osoba vykonávající knihovnické povolání by měla mít alespoň středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou (popřípadě VŠ)

- knihovník by měl být kultivovaného zjevu
- měl by mít reprezentativní chování a dobré komunikační schopnosti
- technicky zdatný - měl by být schopen pracovat s PC a zvládat obsluhu kopírky nebo scanneru
- knihovník by měl být především kreativní a ochotný se učit novým věcem
- měl by zajišťovat nákup knih a komunikovat s nakladateli
- starat se o knižní katalog, provádět rešeršní činnost
- podílet se na akcích podporujících čtenářství nebo vlastní

Samozřejmě pracuje i s knihami a s lidmi (ukázat obrázek knih nebo regálu s knihami a obrázek lidí při besedě v knihovně. Už to nejsou stísněné prostory ve starých omšelých budovách (historická fotografie interiéru knihovny), ale prostorné sály plné světla (alespoň dvě fotografie budovy a interiéru nějaké současné moderní knihovny – např. v Hradci Králové, Liberci apod.)

Úkol – co by měl knihovník umět:

Co všechno by měl knihovník umět?

Děti dostanou papír a tužku a mají sepsat, co by měl knihovník umět. Poté společně diskutujeme a lektor případně doplňuje.

- správný knihovník neví všechno
- správný knihovník ale ví, kde to najde
- specializace knihovníků je nutná
- znalost práce s počítačem a různými programy je podmínkou
- umět jazyky

Varianta závěru: Chtěl by z vás někdo studovat knihovnictví?

Možnosti Studia knihovnictví.

V současné době mohou zájemci o knihovnickou profesi studovat tento obor na třech vysokých školách v České republice: obor Informační studia a knihovnictví v rámci Kabinetu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, obor Informační studia a knihovnictví na Filozoficko-přírodovědné

fakultě Slezské univerzity v Opavě a obor Informační studia a knihovnictví v rámci Ústavu informačních studií a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Kromě zmíněných vysokých škol mohou uchazeči o knihovnické povolání studovat tento obor např. na Vyšší odborné škole informačních služeb v Praze, Obchodní akademii, Střední odborné škole knihovnické a Vyšší odborné škole knihovnických, informačních a sociálních služeb v Brně a Vyšší odborné škola ve Valašském Meziříčí.

Jiná varianta závěru: Děti mohou vymyslet, jak by měl vypadat knihovník budoucnosti.

(Např. V 21. století by měl knihovník být současně ICT profesionál a znalec světových jazyků, který se bude dále celoživotně vzdělávat. Měl by se účastnit konferencí a zaměřit se i na vědeckou činnost (například publikovat elektronické články do oborových sborníků). Nutností pro moderního knihovníka jsou pokročilé znalosti v práci s PC jako je práce s webovým editorem, programem na tvorbu prezentací (PowerPoint) nebo s programem na tvorbu databázi. Moderní knihovník by měl sledovat světové dění a být do jisté míry psycholog, pedagog a informační specialista v jedné osobě.

Moderní knihovník by vlastně mohl být výkonný robot, který by měl v sobě databázi všech knih a člověk by jen strčil flasku a stáhl si právě to, co by ho zajímalo a co by robot okamžitě vygeneroval...)